



## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Cvrsvs Theologici ...**

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et  
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -  
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa  
Sacramenta, accuratè declarantur

**Carleton, Thomas Compton**

**Leodii, 1664**

Sect. II. Aliæ viæ quibus contendunt nonnulli excludere peccatum à  
ratione injuriæ strictæ sumptæ.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13826**



quia ipsi ex ita nec nocumentum, unde Job 35. dicitur: Si peccaveris quid ei nocebis, porro si juste egeris quid donabis ei, aut quid de manu tua accipiet: & cap. 22. Quid prodest Deo si juste feceris, aut quid ei confersis si immaculata fuerit vita tua. Deinde peccata, inquit, blasphemiarum, sacrilegii, & odii; quae sunt directè contra Deum, opponuntur aliis virtutibus, blasphemia Fidei, sacrilegium religioni, odium Charitati, hæ autem virtutes diversissimæ sunt à justitiâ.

VI. Quæ ratione Aristoteles materiam justitiæ assignet res utiles.

At licet Aristoteles quinto Ethicorum cap. 4. & 9. materiam justitiæ assignet res utiles, seu in quibus damni aliquid reperitur aut lucri, non tamen illam assignavit ut materiam adæquatam, sic enim quarto Ethicorum cap. 1. ait idem Aristoteles, Liberalitatem versari circa pecuniæ largitionem, & tamen in Deo est liberalitas respectu donorum spiritualium & supernaturalium. In his ergo libris, cum eos scripserit in ordine ad vitam humanam rectè instituendam, de illâ solum justitiâ tractat, quæ in contractibus humanis ut plurimum reperitur.

VII. Non in diminutione boni propriè utilis, sed in læsione boni alicujus, æstimatione digni, cujus habet quis verum dominium, seu ad quod habet jus, hoc enim fit Domino rationabiliter invito, cum uniusquisque rationabiliter sit invitus ut alius quinulum jus habet, ipsam re suâ privet, cujus est dominus, sive ex eâ utilitatem capiat, sive voluptatem, sive honorem tantum extrinsecum, ut rectè Saarez loco supra citato.

VIII. Idem numero actus opponi potest diversis virtutibus.

Quod verò addit Vasquez, propterea blasphemiam non esse peccatum contra justitiâ, quia est opposita Fidei, quid vetat eundem actum diverso respectu opponi diversis virtutibus, ut sacrilegium justitiæ & religioni, si sit rei Deo sacratæ, adulterium temperantiæ & justitiæ, &c.

IX. Alii dicunt peccatum non esse iniustitiâ contra Deum, quia homo non potest ad æqualitatem pro eo satisfacere.

Secundò itaque, propterea dicunt aliqui peccatum non esse injuriam strictam contra Deum, nec teneri offendentem satisfacere Deo ex justitiâ pro peccato, quia justitiâ est virtus ex naturâ suâ ordinata ad servandam æqualitatem, sed homo non potest Deo reddere æquale pro peccato, ergo nec tenetur ex justitiâ pro eo satisfacere. Et si dicas in creatis eum, qui injustè abstulit magnam vim pecuniæ, & jam restituere totum nequit, saltem teneri ad restituendum quantum potest. Respondent, aliam esse rationem respectu Dei, in creatis enim per accidens est, quod non possit quis restituere, & sic tenetur, hic autem per se & essentialiter est impar satisfactioni, sicque liber est ab obligatione hujus virtutis, utpote ejus ratio formalis in eo deficit.

X. Contra, in aliquibus servari potest æqualitas inter Deum & hominem, ut si Deus ut Dominus proprietatis alicui præcipiat ut hoc vel illud faciat in ejus obsequium, quod facere potest, tenetur illud facere ex justitiâ, & idem est si aliquid simili modo prohibeat, particulari enim juri Dei hic & nunc satisfacere possumus ad æqualitatem, licet ei in totâ latitudine forte non possimus, tot namque titulis Deo obstringimur, ut satisfacere omnibus nequeamus.

XI. Satisfacere ad æqualitatem non est de conceptu essentiali justitiæ.

Contra secundò, ratio enim formalis justitiæ non est ut absolute satisfaciatur quis quoad æqualitatem, sed solum quantum potest, quæ conditio tacitè in hac justitiæ descriptione intelligitur, alicui pauper, qui non est solvendo, partem tamen ablati restituit, non id faceret ex affectu hujus virtutis, nec actus ille esset actus justitiæ.

P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

justitiæ, quod nullus concedet; sequela probatur, non enim dicit volo satisfacere ad æqualitatem, cui moraliter videat id sibi esse impossibile, sed solum quantum possum. Nec refert hoc fieri per accidens, si enim desit conceptus formalis virtutis, sive per accidens desit, sive per se, non est actus illius virtutis, sicut in quo non est albedo, sive per accidens absit, sive per se, verè illud non est album, unde tam non est alba nix, vel lac, quod casu colorem amitteret, quam corvus, & tam non videt Petrus cæcus, quam talpa.

Si ratio formalis justitiæ absit, etiam per accidens, non est in illo actu iniustitiæ.

SECTIO SECUNDA.

Alia via quibus contendunt nonnulli excludere peccatum à ratione injuriæ strictè sumptæ?

TERTIUS dicendi modus aliorum est, propterea non teneri peccatorem ad satisfaciendum ex justitiâ, quia tenetur reddere idem in individuo, cum tamen non possit, nec æquivalens, tunc enim solum debitor tenetur reddere æquivalens, quando creditor per injustam actionem habet minus in bonis, Deus autem per peccatum, omissionem videlicet actus alicujus præcepti, non habet moraliter minus in bonis suis extrinsecis, potest namque pro libito gloriam illam recuperare; cum enim habeat in potestate suâ Deus voluntatem hominis meliùs, quam ipse homo, potest eam ubi placuerit ad actus quoque excellentissimos movere per cogitationes congruas, quibus honor amissus abundè compensetur.

I. Volunt alii peccatorem non posse satisfacere ex justitiâ, quia tenetur idem numero reddere.

Sed contra primò, nam tunc nec ex Charitate penitere tenetur, & se Deo iterum conjugere, cum Deus pro libito efficere possit ut se convertat.

II. Refellitur dicta sententia.

Contra secundò; Cum enim quis hominem quempiam in famâ læsit, esto possit læsus facillè famam suam recuperare, sicque moraliter hoc fit in ejus potestate, non tamen propterea liberatur offendens ab obligatione famam illi restituendi, nec tenetur læsus ipsum orare vel invitare, aut dare concilium ut famam restituat: sic licet Deus auxilio congruo possit honorem recuperare, peccator tamen non liberatur ab obligatione eum restituendi.

III. Quid læsus possit facillè honorem recuperare, non liberatur ab obligatione eum restituendi.

Contra tertio: Ponamus aliquos secretò furem spectare rem, quæ ad ipsos pertinet auferentem, res hæc est moraliter adhuc in bonis ipsorum, quia possunt impedire ipsum si velint, vel etiam ab eo facillè illam auferre, & tamen peccat fur peccato iniustitiæ auferendo rem alienam, & eam retinendo: unde lege, si quis ff. de furtis dicitur potentem prohibere furem, & non prohibentem, adhuc agere contra furem posse actione furti.

IV. Peccat fur contra iniustitiâ auferendo rem alienam, quamvis domino inspectante ad præterit.

Contra quartò: Satisfactio enim, quam Deus requirit pro injuriâ illatâ non est ut ob actum omissionem restituamus alium similem, ut si quis actum humilitatis vel obedientiæ pro tali instanti præceptum omitteret, postea alium actum humilitatis & obedientiæ intuitu illius omissionis eliciat, ut ex communi praxi constat, sed solum postulat, ut ipsi per penitentiam satisfaciatur, dolo scilicet de peccato, & emendationem in futurum promittendo, hanc enim satisfactionem significavit Deus se requirere, non aliam.

V. Deus ab homine pro satisfactione actus omissionis non requirit ut actum similem eliciat.



FOM. II.

VI. Ideo dicunt quidam Peccatum non esse iniustitiam strictam contra Deum, quia Deus non potest cedere jure suo, ut ab hominibus non offendatur.

Dicunt hi Auctores jus esse potestatem moralem, seu liberam, & Justitiam non necessariam.

VII. Quod Deus hoc in parte cedere nequeat jure suo, arguit peccati gravitatem esse majorem.

VIII. Quisquis hominem naturam suam loci alicujus regem regno illo privaret, gravi eum offenderet injuriam.

IX. Martyres à tyrannis gravissimam patiuntur injuriam dum mutilantur & occiduntur, quamvis in vita & membris cedere jure suo non possint.

X. In actu peccaminoso contra Deum, unus est respectus.

Quartò itaque dicunt alii: Quamvis non repugnet, ut in quibusdam intercedat stricta obligatio hominis ad Deum, peccatum tamen non esse injuriam propriè dictam, & consequenter satisfactionem, seu poenitentiam de peccato non esse actum justitiæ, quia, inquit, jus Dei ut non offendatur peccatis hominum est ejusmodi, ut non possit cedere jure, & consequenter non est liberum Deo exigere, vel non exigere ab hominibus, ut ipsum per peccata non offendant, nec obligatur ex liberâ Dei voluntate, sed naturali quadam necessitate ex parte Dei, qui nimirum ita habet jus ut homines in ipsum non peccent, ut non possit hoc non velle. Ita videntur sentire ii, qui asserunt jus proprietatis esse potestatem moralem obligantem ex voluntate liberâ Domini, cujus opinionis videtur esse Rebellius parte primâ, lib. 1. quæst. 4. num. 14. & alii nonnulli, citatur etiam Lessius lib. 2. de Jure & Justitiâ, cap. 2. num. 2. qui tamen eam non vocat potestatem moralem, sed legitimam, seu à lege aliquâ collatam, unde manifestè loquitur solùm de jure contracto ad creatum, non de divino, quod nullâ lege confertur, sed oritur essentialiter ex ipsâ naturâ Dei.

Sed contra primò: Nam quisquis peccat, id præstat Deo invito, eumque ut Dominum proprietatis offendit, ut infra videbimus, ergo irrogat ei injuriam, quod enim sit essentialiter invitatus non minuit, sed auget potiùs offensæ gravitatem, imò si posset Deus hac in parte cedere jure suo, non videtur injuria futura tanta. Confirmatur: Dominium proprietatis quod habet Deus in homines, & eorum operationes, ac res omnes creatas, est perfectissimum, ergo & jus, quod habet ne violetur hoc dominium est perfectissimum, sed violatio juris & domini etiam in creatis est injuria strictè sumpta, ergo & violatio juris & domini divini, quod est perfectissimum, erit stricta injuria. *Summum enim jus, summa injuria.*

Contra secundò: Si homo aliquis esset ex naturâ suâ Rex alicujus loci, ita ut non posset cedere jure suo, nec dominium illud abdicare, aut velle ut alter hoc eum privaret, si quis illi regnum illud eriperet, censeretur ab omnibus injusta actio illa, & teneretur ex justitiâ ad restitutionem, cum verè teneret rem alienam invito domino, & puniri posset juxta leges contra injustè accipientes rem alienam statutas, ergo.

Contra tertio: Non potest homo, secundùm probabilem sententiam cedere jure suo in vitâ, ac membris, ut occidatur, mutiletur, &c. permittente enim se occidi, ut fecerunt Martyres, non est cedere jure suo, sicut nec cedit jure suo Deus, quod habet ne homines ipsum offendant, permittendo peccata, & tamen peccaret contra justitiam quisquis hominem ipso invito mutilaret. Idem est in adulterio, quod est peccatum contra justitiam, licet conjux cui fit injuria cedere jure suo hac in parte non possit.

Contra quartò: In actu peccaminoso contra Deum varii sunt respectus; ut Deus est persona veneratione digna, peccatum est irreverentia, ut est dignus cultu, peccatum est contra religionem, sed ulterius Deus etiam est Dominus proprietatis, ergo est alius adhuc peculiaris respectus in peccato, sed hic non est nisi iniustitiæ, secundùm omnes namquo tunc est injuria propriè dicta, quando est contra jus strictum alterius, quod habet, ut Dominus est proprietatis, ergo, &c.

SECTIO TERTIA.

Rationes quedam cur peccatum juxta nonnullos non sit stricta injuria, quod scilicet Deus sit essentialiter invitatus ne offendatur.

DICES primò: Secundùm Aristotelem nemopatiatur injuriam nisi nolens, & invitatus. Esto, hoc tamen facit potiùs contra hos auctores, nam Deus hic ita essentialiter est nolens & invitatus, ut non possit non esse invitatus, nec interpretativè solùm, seu præsumptivè, sed apertè, quod testantur tot prohibitiones, & præcepta, quibus suam hac in parte voluntatem indicat. Et sicut in hoc constituunt Theologi perfectissimum dominium Dei, quod non possit illud à se abdicare, sed sit necessariò & essentialiter dominus, ita perfectissimè nolens & invitatus est is, qui non potest non esse nolens & invitatus.

Dices secundò: Jus proprietatis vocari ab auctoribus, potestatem moralem, ergo est potestatis obligans ex liberâ voluntate domini; jus autem, quod Deus habet ut non offendatur per peccata, non obligat ex liberâ voluntate Dei, cum, ut diximus, non possit in hoc cedere jure suo. Contra, hoc enim argumentum probaret Dei jus non esse propriè jus, quod tamen est falsum, habet enim Deus jus strictissimum ne homines ipsum offendant, & utantur rebus ipsius ipso invito, quod tamen faciunt per peccatum. Contra secundò: Nam eodem modo loquuntur auctores de dominio proprietatis, quod definiunt per jus, & tamen certum est Deum habere dominium perfectissimum, ut dictum est, licet non possit illud abdicare.

Respondeo ergo jus proprietatis vocari potestatem moralem, prout morale distinguitur contra physicum, nam licet physicè res ab aliquo auferatur, & consequenter is non habeat potestatem physicam illâ utendi, retinet tamen adhuc potestatem moralem, & potest secundùm leges sibi rem illam vindicare tanquam suam. Secundò dicitur potestas moralis, id est fundata in naturâ rationali, seu quæ possit sentire & cognoscere hanc injuriam, unde brutis non competit jus hoc nec dominium, utpote quæ ex naturâ suâ non possunt illius cognitionem ullam habere, nec eo ad rem ullam uti. Tertio dicitur potestas moralis tanquam spectans ad mores. Tandem quia licet non sit formaliter libera in Deo, est tamen radicaliter, seu radix diversarum operationum liberarum. Deinde quamvis Deus non possit cedere jure suo, & velle ut homines ipsum per peccata offendant, potest tamen id permittente.

Dices tertio: Ergo confundimus peccata. Nego consequentiam, sed in eodem actu distinguimus varios respectus, ut Deus est Dominus jurisdictionis, actus ille est inobedientia, ut est bene de nobis meritis ingratitude, ut dominus proprietatis iniustitia.

Dices quartò: Est specialis quædam difficultas, & honestas operari intuitu voluntatis alterius te compellentis ex vi potestatis moralis, diversa ab eâ, quæ obligat ex merâ honestate naturali, ergo constituenda erit diversa virtus ad hanc difficultatem superandam. Respondeo potestatem moralem, ut jam explicata est, non pugnare

I. Si nullus patiatur injuriam nisi nolens, Deus per peccata hominum gravissimam patitur, utpote qui est essentialiter nolens.

II. Obis. Int Dei vocatur potestas moralis, ergo est quid liberum.

III. Quibus de casu sui proprietatis in Deo, etiam si non sit liberum, vocetur potestas moralis.

IV. Varia sunt peccata juxta varios respectus.

V. Obicitur: Peccatis in eo relucet honestas ut quis operetur ex vi potestatis libera alterius.